

Verksamhetsberättelse med årsredovisning

2015

Kommunförbundet Skåne

De 33 skånska kommunernas intresseorganisation

Förord

Kommunförbundet Skånes viktigaste målgrupp är alla de som är verksamma i den kommunala strukturen, såväl förtroendevalda som anställda. Andra viktiga målgrupper är alla de instanser som kommunerna arbetar med, allt från offentliga organisationer till företag och medier.

Kommunförbundet Skånes uppdrag kan sammanfattas i fyra huvudpunkter:

- Värna och stödja utvecklingen av det kommunala självstyret
- Bevaka kommunernas intressen inom alla verksamhetsområden
- Främja samverkan mellan kommunerna
- Bistå kommunerna i utvecklingen av deras verksamheter

Detta uppdrag fullgör vi genom att samordna och samverka, bygga nätverk och inspirera - för att våra medlemmar ska kunna utnyttja både sina individuella och gemensamma styrkor. Via de drygt 80 nätverk som Kommunförbundet Skåne driver bestående av kommunala tjänstepersoner och politiker med olika uppdrag förmedlar vi kunskap och information till kommunerna men fångar också upp kommunernas behov av ny information och nya stödfunktioner. Nätverken fungerar också som viktiga forum för erfarenhetsutbyte mellan medlemskommunernas tjänstepersoner och politiker.

Ett annat viktigt redskap för oss när vi utvecklar vårt stöd till de skånska kommunerna är den stora mängd externt finansierade projekt vi driver. En del av projekten driver vi på uppdrag av, och i samverkan med, nationella aktörer. Vi driver också projekt på lokal och regional nivå i samverkan med de skånska kommunerna.

Som intresseorganisation arbetar vi med övergripande strategiska frågor som på olika sätt påverkar kommunerna i Skåne och som måste lyftas på högsta kommunledningsnivå exempelvis vid våra KSO-forum som äger rum några gånger per år. Vi för dialog med "Skånebänken", de skånska riksdagsledamöterna, kring de viktigaste skånska frågorna ur ett kommunalt perspektiv.

Till stöd för den politiska organisationen finns ett förbundskansli som från och med juni 2015 finns i lokaler på Gasverksgatan i Lund.

Kent Mårtensson
Ordförande

Monica Holmqvist
Förbundsdirektör

Verksamhetsberättelse 2015

Allmänt	6
Ledning och utveckling	7
Enheten för kommunövergripande frågor	7
Lärande och arbetsliv	8
Socialtjänst, vård och omsorg	11
Energikontoret Skåne	14
Samhällsbyggnad, miljö, kultur, fritid och folkhälsa	16

Årsredovisning för räkenskapsåret 2015 01 01-2015 12 31

Förvaltningsberättelse	18
Resultaträkning	26
Balansräkning	27
Kassaflödesanalys	28
Noter	29

Slutord	38
Revisionsberättelse	39

Verksamhetsberättelse 2015

Allmänt

2015 var ännu ett utvecklande år för Kommunförbundet Skåne. I maj ägde förbundsmötet rum och där utsågs, för mandatperioden fram till maj 2019, ledamöter till styrelsen, revisorer och valberedning.

I maj antogs också den nya beredningsstrukturen vilket nu möjliggör ett bättre samarbete mellan olika politikområden.

Under 2015 togs även fler steg i utvecklingen av tjänstemannaorganisationen så att den nu består av fem avdelningar: Ledning och utveckling, Lärande och arbetsliv, Socialtjänst, vård och omsorg, Samhällsbyggnad, miljö, kultur, fritid och folkhälsa samt Energikontoret Skåne.

I juni 2015 fick kansliet tillgång till lokalerna på Gasverksgatan 3A i Lund och i september invigdes kurs- och konferensavdelningen på fjärde våningen i samma hus.

Sammantaget bidrog dessa förändringar till Kommunförbundet Skånes ökade möjligheter att tillhandahålla ett kvalificerat stöd till medlemskommunerna inom de flesta verksamhetsområden. Stödet erbjöds bland annat genom att vi drev ett 80-tal tjänstemannanätverk, genomförde kompetensutvecklingsinsatser för kommunernas politiker och anställda, bevakade det kommunala självstyret, bedrev intresse- och omvärldsbevakning samt stimulerade samverkan mellan medlemskommunerna.

Under 2015 inrättades KSO-forum där förbundets ordförande i dialog med kommunstyrelseordförandena identifierar viktiga frågor att lyfta till styrelsen.

Under året etablerades också kontakt med de skånska riksdagsledamöterna, ”Skånebänken”, med syfte att diskutera de viktigaste skånska frågorna ur ett regionalt och nationellt perspektiv.

	Antal arrangemang		Antal deltagare	
	2015	2014	2015	2014
Kurs och konferens	120	113	4 013	3 995
Energikontoret Skåne	146	204	5 623	8 205
Kommunledningskonferenser, nätverksträffar samt övriga träffar	156	95	5 071	3 600
FoU Valfärd	14	34	318	766
FoU Skola	7	7	806	409
FoI	1	6	83	493
SIKTA ASI	29	111	451	493

Avdelningen Ledning och utveckling

Enheten för kommunövergripande frågor

Under året etablerades KSO-forum för dialog mellan kommunernas högsta politiska ledning och förbundets styrelse. Två forum arrangerades och vid båda deltog ministrar.

Tre kommunledningskonferenser ägde rum där gemensamma strategiska frågor diskuterades och en kommunledningsresa till Emilia Romagna-regionen i Norditalien genomfördes i juni med 70 deltagare.

Tre träffar för kommundirektörerna, eller personer med motsvarande titel, arrangerades under 2015.

2015 genomfördes ett antal presidiummöten med regionstyrelsens presidium och dessutom arrangerades ett antal träffar i Skånskt ledningsforum, en konstellation där även Länsstyrelsens högsta ledning ingår.

Under året påbörjades ett arbete med att identifiera de viktigaste skånska frågorna att driva på nationell och EU-nivå.

Inom ramen för vårt EU-stöd hjälpte vi ett flertal kommuner att söka pengar från EU och förbundets Bryssel-kontor var behjälpligt med att arrangera besök i Bryssel för ett femtontal skånska delegationer. En handfull kommuner fick genom förbundet under 2015 genomfört så kallade EU-projektanalyser

För andra året i rad deltog förbundet 2015 i Almedalen genom att arrangera ett seminarium om förbundets arbete med att förbereda de skånska kommunerna inför den förmodade lagstiftningen kring barnens rättigheter.

Frågor kopplade till den digitala utvecklingen hanterades inom enheten på en mängd olika sätt under året. Vi genomförde utbildningsinsatser och deltog aktivt i processerna kring framtidens vårdinformationssystem samt fortsatte att tillhandahålla stöd till kommunerna inom eHälsaarbetet.

Inom enheten hanteras också förbundets kurs- och konferensverksamhet som under 2015 genomförde 120 arrangemang.

Välfärdskonferensen som arrangerades i februari hade 280 deltagare varav 153 var förtroendevalda.

Lärande och arbetsliv

Verksamheter 1-16 år

Samverkansavtalet gällande förskola, skola, pedagogisk omsorg och fritidshem har reviderats och alla kommuner i Skåne har för avsikt att signera. I skrivande stund saknas enstaka underskrifter.

Verksamheter gymnasiet och vuxenutbildning

ESF-projektet VALLE 2.0, med syfte att etablera en plattform för samverkan kring validering, påbörjas i början av 2016.

Kommunförbundet Skåne är tillsammans med ett antal kommuner partner i det fortsatta PlugIn-projektet under ledning av SKL. Projektet har som mål att motverka skolavhopp, att återföra redan avhoppade till skola eller arbete. Speciellt fokus ligger på målgruppen nyanlända.

Vi har utvecklat systemstöd för det kommunala aktivitetsansvaret och träffar regelbundet kommunernas ansvariga för det så kallat KAA, för att ge dem stöd i sitt arbete. I övrigt arbetar vi med systemutveckling kontinuerligt, bland annat en utvecklad funktion för att följa elevströmmar inom gymnasiesamverkan.

FoU Skola

FoU Skola är en regional samverkansorganisation för en skola på vetenskaplig grund bestående av samtliga kommuner i Skåne samt Sölvesborgs kommun. FoU Skola finansieras av deltagande kommuner genom ett projektbidrag om 1 krona per kommuninvånare och år. FoU skola erbjuder spridning av aktuella forskningsresultat, bland annat genom seminarier, fortbildningsdagar, längre utbildningar och skriftserien Forskning i korthet. Skriftserien används aktivt i kommunernas utvecklingsarbete och har nått vid spridning även utanför regionen.

Årets tema är ledarskap på vetenskaplig grund och en seminarierie har påbörjats.

Samverkan sker kontinuerligt med olika universitets- och högskoleaktörer. Under året har en forskarskola för förskollärare och lärare i naturvetenskapernas och teknikens didaktik startats, där FoU Skola ingår som en part tillsammans med Lunds universitet och högskolorna i Halmstad, Kristianstad och Malmö.

Samverkan med lärarutbildningar och Regionala samverkansrådet

Inom ramen för det Regionala samverkansrådet för skollagsstyrda verksamheter drivs frågor av gemensamt intresse för kommunerna och lärarutbildningarna.

En dimensioneringsgrupp bestående av kommunala representanter och lärosätena arbetar med uppdrag att ta fram uppgifter om hur många förskollärare och lärare av olika kategorier som beräknas slutföra sina studier vid lärosätena i Skåne fram till 2020.

En rapport finns sammanställd och kommer att revideras löpande.

En grupp med inriktning VFU (verksamhetsförlagd utbildning) med forskningsanknytning har bildats bestående av kommunala representanter och representanter från lärosätena. En forskargrupp har utsetts för att genomlys handledarskapet inom lärarutbildningen under samordning av FoU Skola.

Samverkan med Region Skåne inom utbildningsområdet

Inom SSA – samverkan skola-arbetsliv har Region Skåne och Kommunförbundet Skåne genomfört en nationell SSA konferens 2015.

Kompetenssamverkan Skåne

Region Skåne är huvudman för Kompetenssamverkan Skåne. Medverkande organisationer är Arbetsförmedlingen, Kommunförbundet Skåne, Länsstyrelsen Skåne, Region Skåne och Lärosäten Syd. Kompetenssamverkan Skånes uppgift är att vara rådgivande åt sina uppdragsgivande organisationer. Kompetenssamverkan Skåne är inte ett beslutsfattande organ utan ett samverkande organ som syftar till att kraftsamla offentliga aktörer i Skåne. Det ska också fungera som forum för utvecklingsdiskussioner och dialog, identifiera och föreslå analyser och kunskapsutveckling samt samverka kring regionala målbilder och omvärldsbevakning.

Teknikcollege Skåne

Teknikcollege Skåne har under 2015 arbetat med att ansluta Helsingborgs och Hässleholms tekniska utbildningar till Teknikcollege. Samtal har förts med ytterligare kommuner.

Bland verksamheter under 2014 kan nämnas: Kompetenskartering Skånsk industri är namnet på en förstudie vars resultat har presenterats under 2015. Teknikcollege Skåne arbetar tillsammans med Region Skåne, Lunds Tekniska Högskola och Malmö Högskola (Teknik och samhälle) och har genomfört ett pilotprojekt kring SI, Supplemental Instructor (<http://www.si-mentor.lth.se>), där ingenjörstudenter kopplas mot gymnasiets Teknikprogram och tekniska yrkesprogram.

Under året har det stora arrangemanget Möjligheternas Värld genomförts med gott resultat och cirka 1000 deltagare från grundskolorna deltog i syfte att visa på de tekniska yrkenas intressanta och utvecklande arbetsuppgifter och verksamheter. Teknikcollege Skåne har varit en av initiativtagarna till ett nytt branschkluster för tillverkande företag kallat IUC Syd. En kompetenskartering för den grafiska branschen kommer att presenteras under våren 2016. Möjligheternas Värld innefattade också lärarfortbildning, SYV-och arbetsförmedlarträff samt en industrikonferens.

Teknikcollege Skåne har varit nära påkopplat arbetet med YA-delegationens (Yrkesintroduktionsanställning) YA-stödjare. För Skånes del gäller det industriavtalet.

Vård- och omsorgscollege (VO-College)

VO-College Skåne består av sju lokala college i vilka 20 kommuner ingår samt fristående aktörer inom både skol- och vård- och omsorgsområdet. Under året har diskussioner förts med kommuner i nordöstra Skåne och beslut har tagits att starta certifieringsprocess med dessa i syfte att bli medlemmar under 2016/17.

Under ESF-projektet MÖTAS 2012-2014 har en regionalt kvalitetssäkrad handledarutbildning arbetats fram i VO-College Skåne. Denna handledarutbildning har sedan fått vara modell för resten av VO-Collegen i Sverige. Detta har vidareutvecklats nationellt och har resulterat i en handledarutbildning i tre steg där det tredje steget avser huvudhandledare.

Samverkan med andra aktörer

Under året har Kommunförbundet Skåne tillsammans med andra organisationer medverkat som samverkanspart i förberedelserna för InnoCarnival Skåne 2016, med Malmö stad som huvudarrangör.

InnoCarnival engagerar grundskolan, gymnasieskolan, högskolor och andra lärosäten, för att få fram innovativa lösningar inom olika teman med fokus på ekonomiskt, socialt, ekologiskt och kulturellt hållbar utveckling. Förra gången InnoCarnival genomfördes var i november 2014 och det blev en stor succé.

Integration och arbetsmarknad

Kommunförbundet Skåne genomför två gånger om året en tvådagarskonferens som samlar de skånska kommunernas AME-verksamheter och till vilka även arbetsförmedlingen inbjuds. Gemensamma frågor kring arbete och försörjning behandlas utifrån aktuella infallsvinklar, som till exempel ungdomsarbetslöshet och integration av nyanlända.

Under året rekryterades och anställdes en ny strategitjänst med ansvar för integrationsfrågor och utifrån en kartläggning av kommunernas behov inom området började denna sin verksamhet. Ett stort antal problemområden identifierades:

- Mottagandet av ensamkommande barn
- Bostadssituationen
- Brist på helhetssyn, avsaknad av dialog mellan olika aktörer i mottagnings- och etableringsprocessen, avsaknad av tydlig processbeskrivning, samordningsbrister. De statliga systemen tar sällan hänsyn till någon helhet utan är stuprör vilket gör det svårt för kommunerna.
- Återsökningsprocessen
- Hur arbetar vi vidare med integrationen - hur koppla nyanländas kompetens med tillväxt och arbetsmarkandsfokus på ett klokt sätt. Hur hjälps vi åt?

Socialtjänst, vård och omsorg

Hälso- och sjukvårdsavtalet

Arbetet med att ta fram ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal har fortsatt även under år 2015. Samtliga 33 kommuner deltog i en remisskonferens i juni. Remisskonferensen resulterade i att samtliga kommuner inkom med skriftliga yttranden vilket varit mycket värdefullt i det fortsatta arbetet med avtalsförslaget. En oberoende ekonomisk analys påbörjades under oktober för att sedan presenteras i en rapport i januari 2016. För att ytterligare fördjupa dialogen med kommunerna har det också varit fem kommunmöten under hösten där ett tjugotal kommuner deltagit.

Socialpsykiatri

Kommunförbundet Skåne har fortsatt sin samverkan med Region Skåne och brukarföreningarna i Regional Samverkansgrupp Psykiatri. Under 2015 har gruppen arbetat med handlingsplaner kopplade till de statliga PRIO medlen. Vidare har den Regionala Samverkansgruppens olika utskott arbetat vidare med särskilt viktiga frågor som samfinansierade integrerade verksamheter.

Upphandling och uppföljning av vård- omsorgs- och behandlingsplatser samt handledning

Under året har det varit ett intensivt arbete med upphandlingsfrågan inför de nya ramavtalen. Totalt har 46 kommuner i Skåne, Blekinge och Halland tecknat samverkansavtal med Kommunförbundet Skåne. Drygt 50 personer har varit involverade i de arbetsgrupper som arbetat med att ta fram förfrågningsunderlagen och i december publicerades de fem första upphandlingarna. Dessa var: VO - enskilda platser, enskilda platser psykiatri samt LSS boende och daglig verksamhet. IFO - barn och unga, IFO - vuxna. Intresset för upphandlingarna hos potentiella anbudsläggare är ökat jämfört med föregående avtalsperiod. De särskilda informationsmöten som hölls

för dessa samlade nära 200 deltagare. Under hösten togs även förfrågningsunderlag fram inom områdena Öppenvård och Konsulentstöd.

Missbruk och beroende

Kommunförbundet Skåne har under 2015 arbetat med att implementera överenskommelsen avseende missbruk och beroende mellan landsting och kommuner samt att stötta kommunerna i att arbeta med lokala överenskommelser.

Inom ramen för utvecklingsarbetet ”Från individ- till familjeperspektiv”, med syfte att stärka stödet till barn och föräldrar i familjer med missbruk, har utbildning och processledning genomförts både till Skånes kommuner och till Region Skåne. Utvecklingsarbetet ”Från individ- till familjeperspektiv” har avslutats under 2015.

FoU Välfärd

FoU Välfärds verksamhet har under året till stor del bestått av arbete med projekt i samarbete med flera kommuner, högskolor och universitet och andra samarbetspartners. Under hösten tillträdde en ny FoU-strateg och har påbörjat arbetet med ett tätare samarbete med alla de delar som ingår i avdelningens uppdrag.

Sammanhållen vård och omsorg för de mest sjuka äldre

Under 2015 har arbetet med de lokala ledningskraftsteamerna med samverkan mellan kommun, primärvård, slutenvård och privata utförare för att främja en sammanhållen vård för de mest sjuka äldre varit i fortsatt fokus.

Utvecklingsledarna har arbetat med Interreg- samarbeten som exempelvis CareSam, samarbete med högskolor och universitet kring utbildningsinsatser samt VINNOVA-finansierade projekt ex tvärlivsprojekt (aktivt åldrande) och UDI MotFall. Utvecklingsledarna har även genomfört Förbättringsledarprogram för team i äldrevården med tydlig brukarfokus.

Arbetet med psykisk ohälsa för äldre har fortsatt och två av utvecklingsledarna är instruktörer i metoden ”Första hjälpen till psykisk hälsa äldre” och har hållit utbildningar för att fler ska bli utbildade i metoden. Två inspirationsdagar kring äldres psykiska hälsa och ohälsa har hållits med syfte att inspirera verksamheterna till mer arbete och gemensam kraftsamling för att lyfta ett eftersatt område.

I Sydöstra Skåne har SÖSK anhörigprojekt genomförts med syfte att nå ut med information om anhörigstöd i ett tidigt skede i samverkan med kommun, sjukhus och primärvård. Genom dialogseminarium med personal från sjukhus, primärvård och kommun har det tagits fram rutiner för samverkan kring stöd till anhöriga. För att nå ut till allmänheten för att synliggöra och diskutera anhörigrollen har det hållits informationsmöten.

Under vecka 40 genomfördes kampanjen ”Dratta ente omkull” för att medvetandegöra om att det går att minska antalet fallolyckor bland äldre. Bakgrunden till denna kampanj är FN:s internationella äldredag som infaller den 1 oktober varje år. I Skåne hölls ett flertal arrangemang och det var stor efterfrågan på det material som tagits fram till kampanjen.

Samverkansorganisationen för hjälpmedelsfrågor inklusive upphandling av hjälpmedel

Kommunerna i Skåne samverkar i strategiska frågor inom hjälpmedelsområdet genom Samverkansorganisationen för hjälpmedelsfrågor. Detta är en verksamhet inom Kommunförbundet Skåne som regleras i ett särskilt avtal och finansieras med en årlig avgift. Efter förlängning 2015-12-31 sträcker sig avtalet t o m 2018-12-31. Samtliga skånska kommuner är med i samverkansorganisationen.

Samverkansorganisationen har under 2015 arrangerat ett antal utbildningar, nätverksträffar och konferenser. Under verksamhetsåret har upphandlingar av anatomiskt formade sitsar, madrasser, sänghantering, hygienhjälpmedel samt

personlyftar/lyftselar genomförts med fördelaktiga avtal som resultat. Under verksamhetsåret har bland annat en ny webbaserad hjälpmedelshandbok ”Hjälpmedelsguiden Skåne” publicerats samt ett arbete kring uppdatering av dokumentet Hjälpmedelsrekommendationer på produktnivå genomförts.

Kommunernas avgift var under året 1 027 843 kronor justerat med arbetskostnadsindex enligt avtalet.

ASI – utbildning, verksamhetsnära stöd

ASI-metoden används idag av 32 av Skånes 33 kommuner. Sedan 1 juli 2012 finansierar Skånes kommuner det regionala ASI-arbetet. Kommunförbundet Skåne tillhandahåller ett regionalt metod- och utvecklingsstöd samt grundutbildningar gällande ASI-metoden. Tillströmningen till utbildningarna är konstant och utbildningarna har varit fulltecknade.

Under 2015 har utvecklingsledaren ASI varit delaktig i eller ansvarat för ett 20-tal olika arrangemang varav 6 arrangemang handlat om chefsdagar samt fördjupningsdagar där cirka 90 personer deltagit. Resterande arrangemang har handlat om metodhandledning i kommunerna och 15 arrangemang med 91 deltagare har varit direkt kopplade till ASI Grundutbildning. ASI-projektet finansierades 2015 i huvudsak av abonnemangsavgifter från 30 kommuner med 577 795 kr men även genom utbildningsintäkter på cirka 300 000 kr.

Barn och unga

Under 2015 har två utvecklingsledare arbetat inom BoU-satsningen. En har haft fokus på det övergripande arbetet och en har haft särskilt fokus på samordning och metodstöd i metoden BBIC.

För att öka barn och ungas delaktighet och inflytande i den sociala barn och ungdomsvården har två forskningscirklar för socialsekreterare startats. Forskningscirklarna löper över två terminer och kommer att pågå under stora delar av 2016.

Arbetet med utveckling av samverkan mellan socialtjänst och hälso- och sjukvården för att öka antalet hälso- och tandvårdsundersökningar av barn som placeras utanför hemmet planeras och genomförs i samverkan med Region Skånes Kunskapscentrum för barnhälsovård.

Under 2015 har Kommunförbundet Skåne gemensamt med Region Skåne genomfört två halvdagskonferenser för socialtjänst och hälso- och sjukvård tillsammans.

Under året har uppdraget att implementera SKL:s handlingsplan ”Stärkt skydd för barn och unga” tillkommit som ett samordningsuppdrag för den regionala utvecklingsledaren. Information om handlingsplanen, och innehållet i densamma, har prioriterats vid höstens samtliga sammankomster med olika kommunala företrädare och vid nätverksmöten, konferenser, utbildningsdagar etc. I länet har tillsatts en styrgrupp som planerat för det fortsatta implementeringsarbetet.

Funktionshinderområdet

Inom funktionshinderområdet har arbetet utgått från de tre nationella fokusområdena för att öka brukarinflytande och självbestämmande för personer som lever med en funktionsnedsättning och mottar särskilt stöd, service och omsorg från samhället. Många delprojekt och arrangemang har genomförts för att förstärka brukarmedverkan, bland annat forsknings- och utvecklingscirklar, intervjustudier, utbildningsdagar och handledning i praktiskt utvecklingsarbete. Samverkan med forskare och med nätverken. Öppna referensgruppen och DISam för brukare och personal har varit tongivande för utvecklingsarbetet.

Inom Delaktighetsmodellen har arbete påbörjats med att ta fram mätbara kvalitetsindikatorer i syfte att genomföra och utveckla systematisk uppföljning. Konferensen ”Hur kan man skapa delaktighet? Brukarinflytande i praktiken” arrangerades i slutet av året för att sprida erfarenheter från alla delprojekt och aktiviteter inom EBP-satsningen och

ge inspiration till fortsatt utvecklingsarbete. Konferensen var tillgänglighetsanpassad för att göra det möjligt för brukarna att delta på lika villkor och lockade mer än 300 deltagare. Tillsammans med utvecklingsledaren för barn och unga har ett arbete påbörjats för förstärkt delaktighet och inflytande för barn och unga med funktionsnedsättning utifrån Barnkonventionen.

FoU Välfärds utbildarteam har under året utbildat kursledare för Vägledare i Delaktighetsmodellen vid elva regionförbund/kommunförbund i deras satsning på att utveckla en evidensbaserad praktik. Delaktighetsmodellen används nu i 18 av Sveriges 21 län, framförallt inom funktionshinderområdet och äldreområdet. Modellen efterfrågas och sprids även inom andra delar av socialtjänsten, både i Skåne och i övriga Sverige.

Energikontoret Skåne

Organisation

Under 2015 har förbundsområdet utsett en ny styrgrupp för Energikontoret Skåne. Under året har Energikontoret Skåne också bytt avdelningschef. I juni samlokaliseras verksamheten med övriga Kommunförbundet Skåne genom flytt från Malmö till de nya lokalerna i Lund.

Verksamhet 2015 för Energikontoret Skåne

Det pågår ett arbete med att utveckla den regionala samordningsrollen för energirådgivningsverksamheten i samverkan med Energimyndigheten. Energikontoret Skåne har samverkansavtal med Burlöv, Osby och Trelleborg för att utföra kommunal energi- och klimatrådgivning.

Energikontoret Skåne representerar de skånska kommunerna i arbetet med Klimatsamverkan Skåne, både genom vice ordförandeskap i styrgruppen och med representant i ledningsgruppen. Under året har Energikontoret Skåne sökt och beviljats projektmedel för att utförligare kunna bidra till Klimatsamverkan Skåne-kampanjen 100 % fossilbränslefritt Skåne 2020 och stödja kommuner, organisationer och företag som skrivit under uppdraget.

Skånes Energiting arrangerades 13 juni i Malmö, i samverkan med Region Skåne och Länsstyrelsen Skåne. Under året har Energikontoret Skåne varit stöd till länsstyrelsen och de skånska kommunerna i arbetet med energi- och klimatfrågorna i tillsynsarbetet.

I samband med införandet av Energieffektiviseringsdirektivet har kraven på företag och deras energianvändning ökat. Under hösten drog två projekt igång för att under kommande år ge stöd till näringslivet, såväl industri och lantbruk, att arbeta med energikartläggning, systematisk energiledning och energieffektivisering.

Energikontoret Skåne har i flera projekt arbetat för att öka kompetens inom lågenergibyggnader och energieffektivisering i fastigheter. Ett exempel är projektet Energibyggarna, med utbildningsinsatser för hantverkare inom byggsektorn. Projektkoordinatör är Energikontoret Skåne.

Energikontoret Skåne driver kanslierna för Skånes Vindkraftsakademi, Biogas Syd, Solar Region Skåne och H2Skåne.

Under året har Energikontoret Skåne varit engagerat i styrelse och utvecklingsarbete inom Energikontoret Skåne. Bland annat handlar det om utredning av de regionala energikontorens strategiska betydelse, utformning och roll som samhällsaktörer för energiomställningen.

Mål och uppföljning

Följande målsättningar och utfall är resultatet för 2015:

Nyckeltal	Mål	Utfall	Kommentar
Antal personer som nås via utåtriktade aktiviteter	5 000 st	5 623 st	Exempel på aktiviteter är mässor, Skånes Energiting och informationsträffar i projekt.
Antal besökare på Skånes Energiting	350 st	300 st	Utställare och deltagare.
Antal besökare på energikontorets hemsida per månad	1 800	2 120	Utfallet anger antal unika besökare i genomsnitt per månad.
Antal kommuner som deltar i kampanjen 100% fossilfritt Skåne	20 st	18 st	För deltagande kommuner se: www.klimatsamverkanskane.se/projekt/100-fossilbranslefritt-skane-2020
Antal skånska kommuner som deltar i EKS verksamhet genom projekt, nätverk eller kompetenshöjande aktivitet	Samtliga 33	Samtliga 33	Exempel på verksamheter är energi- och klimatrådgivning, seminarier, Skånes Energiting, gemensamma projekt, deltagande i kommunala nätverksträffar.
Godkända större projekt (>0,4 Mkr) inom EU:s strukturfondsprogram (ERUF/ Interreg V)	2 st	6 st	Sol i Syd, 100 % fossilfritt, Grön omställning, Scandria II, Biogas 2020, BEA-APP
Godkända större projekt (>0,4 Mkr) inom EU:s nationella regionalfondsprogram i samverkan med Energikontoren Sverige	2 st	2 st	Nätverk för energieffektivisering, Noder för energikartläggning

Samhällsbyggnad, miljö, kultur, fritid och folkhälsa

Fokus under året har varit att vidareutveckla formerna för hur verksamheten på avdelningen bedrivs.

Frågor som finns inom avdelningen är bland annat infrastruktur, räddningstjänst och klimat, men även de frågor som i en bred tolkning ryms inom områdena kultur, fritid, idéburen sektor, folkhälsa och FoU-FoI inom samhällsbyggnadsområdet.

Arbetet drivs främst genom att i samverkan med yrkesverksamma inom olika kommunala ansvarsområden underhålla nätverk för träffar, erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling.

Vidare finns ett antal väl etablerade samverkansprojekt exempelvis inom barnrättsfrågan, och miljösamverkan, där extern finansiering i form av projektbidrag möjliggör att insatser inom områdena växlas upp.

Miljösamverkan beslöts att få ökad finansiering av kommunerna så en heltidstjänst kommer kunna vara till förfogande.

Arbetet gällande att strategiskt utveckla FoU inom samhällsbyggnadsområdet blev framgångsrikt då vi certifierade länets första forskningskommun – Malmö stad.

Det väl etablerade arbetet med barnrättsfrågan där varje kommun idag har minst en utbildad barnrättstrateg fick med lyckat resultat representera Kommunförbundet Skåne dels under Almedalsveckan och dels vid ett side event på Open Days i Bryssel.

En årlig resa till årets kulturhuvudstad Mons i Belgien genomfördes i samverkan med Region Skåne. Ett upplägg som denna gång också innehöll presentation av Kommunförbundet Skånes verksamhet i Bryssel.

Gällande vårt ansvar som deltagande i Skånskt Bostadsnätverk arrangerades ett antal träffar med olika målgrupper inom frågan med stort gehör och deltagande.

Projektet ”Bygga för livskvalitet” där olika kommunala ansvarsområden och tjänstepersoner inom dessa samlades för att genomgå ett antal föreläsningar för samsyn inom planering, kultur, folkhälsa och idrott avslutades med en uppskattad studieresa till Berlin.

Arbetet med att brett sprida kunskap kring normer och normkritiskt förhållningssätt genom framförallt utbildning inom Så Sant modellen, fick den finansiering som krävs och kommer kunna fortsätta bedrivas framöver.

Årsredovisning för räkenskapsåret 2015-01-01-- 2015-12-31

Förvaltningsberättelse Org nr: 837600 - 9109

Allmänt om verksamheten

Samtliga skånska kommuner är medlemmar i den ideella föreningen Kommunförbundet Skåne som har följande fyra huvuduppdrag: Värna och stödja utvecklingen av den kommunala självstyrelsen, bevaka kommunernas intressen inom alla verksamhetsområden, främja samverkan mellan kommunerna och bistå kommunerna i utvecklingen av deras verksamheter.

Kommunförbundet Skåne leds av en styrelse bestående av 13 ordinarie ledamöter och 13 ersättare. I maj 2015 utsåg förbundets högsta beslutande organ, förbundsstyrelsen, ledamöter till styrelsen för mandatperioden fram till våren 2019.

Kommunförbundet Skånes styrelse har följande sammansättning:

Ledamöter

Kent Mårtensson (S) ordf.
Annika Román (MP) 1:e vice ordf
Christer Wallin (M) 2:e vice ordf
Carina Nilsson (S)
Anders Tell (S)
Anna Ingers (S)
Sven-Erik Sjöstrand (V)
Kristina Bendz (M)
Anders Ståhl (M)
Leif Sandberg (C)
Lars Lundberg (KD)
Maria Winberg Nordström (L)
Magnus Olsson (SD)

Kommun

Ystads kommun
Helsingborgs stad
Lunds kommun
Malmö stad
Kristianstad kommun
Helsingborg stad
Perstorps kommun
Ystads kommun
Höganäs kommun
Tomelilla kommun
Sjöbo kommun
Helsingborgs stad
Malmö stad

Ersättare

Lena Wallentheim (S)
Lars Nyander (S)
Birgitta Jönsson (S)
Torbjörn Karlsson (S)
Kerstin Persson (S)
Vlado Somljacan (MP)
Patric Åberg (M)
Linda Allansson Wester (M)
Anders Bergarn (M)
Anna Palm (M)
Liss Böcker Sellgren (C)
Pierre Månsson (L)
Michael Rosenberg (SD)

Kommun

Hässleholms kommun
Ängelholms kommun
Svalövs kommun
Trelleborgs kommun
Klippans kommun
Burlövs kommun
Östra Göinge kommun
Svedala kommun
Lomma kommun
Höörns kommun
Ängelholms kommun
Kristianstad kommun
Helsingborgs stad

Från och med maj 2015 har styrelsen utsett fyra beredningar och en styrgrupp med uppgifter att lyfta aktuella frågor till styrelsen och på dess uppdrag bereda ärenden för beslut i styrelsen.

- Beredningen för Lärande och arbetslivsfrågor
- Beredningen för Kommunalekonomiska frågor
- Beredningen för Samhällsbyggnads-, miljö-, kultur- och fritidsfrågor
- Beredningen för Socialtjänst, vård- och omsorgsfrågor
- Styrgrupp för Energikontoret

Kommunförbundet Skånes kansliorganisation består av fem avdelningar – varav avdelningen Ledning och utveckling i sin tur består av tre enheter.

En stor del av arbetet i Kommunförbundet Skåne bedrivs i projektform. En del av projekten driver vi på uppdrag av, och i samverkan med, nationella aktörer. Vi driver ytterligare projekt på lokal och regional nivå i samverkan med de skånska kommunerna.

Kommunförbundet Skåne är ägare eller delägare i ett antal aktieföretag. Dessa är VoB Syd AB (50%) och Business Region Skåne AB (15%). Geodatacenter Skåne AB som ägs av Kommunförbundet Skåne till 100% avslutade sin verksamhet i samband med bolagsstämman 22 april 2015. Bolaget har legat kvar i förbundets ägo under 2015. Vid extra bolagsstämma vid årsskiftet beslöts att bolaget skulle träda i likvidation. Under 2015 upphörde delägarskapet i Skånet AB (15%) som övergick till Region Skåne.

I juni 2015 flyttade Kommunförbundet Skåne in i lokaler på Gasverksgatan 3A i centrala Lund. Genom flytten samlokaliseras samtliga verksamhetsområden. Kommunförbundet Skåne fick också tillgång till egna kurs- och konferenslokaler där majoriteten av alla de utbildningar och nätverksträffar vi genomför ska hållas. De nya lokalerna är också tänkta att kunna hyras av medlemskommunerna för egna sammankomster.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Den 1 januari 2015 slutfördes den interna organisationsförändringen inom Kommunförbundet Skåne med avdelningar och interna enheter. Det som tidigare benämnts ledningsstöd övergick till att benämnas Avdelningen för ledning och utveckling bestående av tre enheter: enheten för ekonomi, upphandling och juridik, enheten för HR och administration samt enheten för kommunövergripande frågor.

Under året etablerades KSO-forum, det specifika forumet där förbundets ordförande träffar sina 32 kolleger med titeln kommunstyrelseordförande för att fånga upp viktiga frågor att ta med till förbundets styrelse.

Tre kommunledningskonferenser där strategiska frågor lyftes genomfördes och 2015 års studieresa för kommunledningarna gick till regionen Emilia Romagna i norra Italien.

Under Almedalsveckan, första veckan i juli, genomförde Kommunförbundet Skåne ett seminarium om barnrättstrategarbetet som förbundet drivit i Skåne. Under motsvarigheten till Almedalsveckan i Bryssel, Open Days, arrangerade förbundet ett seminarium på samma tema för ett tjugotal politiker och tjänstepersoner från olika EU-institutioner.

Utvecklingen av Greater Copenhagen-samarbetet har under året bevakats av Kommunförbundet Skåne. Detta för att möjliggöra för skånska kommuner, som inte av egen kraft förväntades få egen representation, att få påverkansmöjligheter i det nya politiska forumet där förbundet från och med 2016 har en permanent plats.

Mycket tid har ägnats åt det fortsatta arbetet med att ta fram ett nytt hälso- och sjukvårdavtal mellan kommunerna och Region Skåne. Flera stora hearings har genomförts

och en större oberoende ekonomisk analys har tagits fram för att belysa de ekonomiska konsekvenserna av det nya arbetssätt som beskrivs i avtalet.

Ett intensivt arbete med en ny ramupphandling av vård, behandling och handledning som berör 46 kommuner i Skåne, Halland och Kronobergs län har pågått under hela året. De nya ramavtalen börjar gälla hösten 2016 då de nuvarande ramavtalen löper ut.

Under året har satsningen inom missbruk och beroendområdet minskat i förhållande till året innan då de statliga medlen upphört. Däremot har en satsning gällande ”från individ- till familjeperspektiv” kunnat erbjudas till kommunerna under året. Detta har finansierats via statliga medel. Satsningen upphörde vid utgången av 2015.

En större satsning har genomförts gällande metodstöd till kommunerna vad beträffar Barns Behov I Centrum (BBIC). Detta har under 2015 finansierats via statliga medel. Under hösten har kommunerna tillfrågats om det finns intresse av att, via samverkansavtal med Kommunförbundet Skåne, finansiera fortsatt stöd för implementering av metoden.

Under 2015 inrättades en ny tjänst inom Kommunförbundet Skåne som strateg i integrationsfrågor.

Projektet Plug In, med övergripande målsättning att få fler unga att få en gymnasieexamen, beviljades cirka 7 miljoner över två år. I projektet deltar 9 skånska kommuner.

Ett ESF-projekt inom vård- och omsorgscollege, som innebär en kartläggning av nyanländas förutsättningar för lärande på arbetsplats startade i slutet av året och ska pågå till och med juni 2016.

Projektet ”Teknikcollege-Möjligheternas värld” genomfördes, där cirka 1000 elever från årskurs 8 fick inblick i de tekniska yrkena och denna arbetsmarknad.

Det framgångsrika arbetet med att utbilda barnrättsstrateger har inneburit att det sedan 2015 finns minst en i varje kommun.

I början av hösten certifierades länets första forskningskommun, Malmö stad, enligt kriterier framtagna av Kommunförbundet Skåne.

I slutet av året fick Kommunförbundet Skåne ett uppdrag via Region Skåne att under 2016 fördela 1,5 miljoner till länets folkbibliotek för integrationsinsatser för främst barn och unga.

Energimyndigheten har under året lagt flera uppdrag på Energikontoret Skåne. Dels i form av projekt för att stödja företag inom energieffektivisering, dels genom att kontoret är Regional Utvecklingsledare (RUL) för de kommunala energi- och klimatrådgivarna, och dessutom koordinerar sydsvenska RUL.

I slutet av 2015 fick Energikontoret Skåne sex treåriga projekt beviljade, motsvarande en total budget om drygt tre miljoner kronor per år. Projekten rör exempelvis ökad kompetens för att främja solkraft, fossilbränslefria transporter och stadsplanering för förnybar energiförsörjning.

Resultat och ställning

Flerårsöversikt 2015 - 2011

<u>Allmänna förutsättningar</u>	2015	2014	2013	2012	2011
Medlemsavgift	23 780	23 165	21 831	21 209	19 292
Promille av summan av skatter och generella statsbidrag	0,40	0,40	0,40	0,40	0,38

Intäkts och kostnadsanalys (tkr)

Verksamhetens intäkter	98 989	96 593	102 598	98 777	83 847
Verksamhetens kostnader	-99 667	-97 568	-103 220	-99 689	-84 417
<i>Verksamhetens resultat</i>	-678	-975	-622	-912	-570
Resultat från finansiella investeringar	765	1 109	622	912	576
Skatt	-87	-134	0	0	-6
Årets resultat	0	0	0	0	0

Ekonomisk ställning

Eget kapital*	10,90%	9,14%	8,19%	9,34%	10,77%
Soliditet**	9,15%	8,10%	7,90%	8,95%	10,23%

Nyckeltalsdefinitioner:

*Eget kapital (%) - Uppgiften beräknas som eget kapital dividerat med summa omsättningstillgångar.

**Soliditet (%) - Uppgiften beräknas som utgående eget kapital dividerat med balansslutningen (totala tillgångar i balansräkningen).

Kommentar till årets resultat

Bokslutet 2015 för Kommunförbundet Skåne visar totalt på ett överskott med 1 938 tkr i förhållande till budget. Budget 2015 var underfinansierad med 950 tkr med reglering mot det egna kapitalet i bokslutet.

Underfinansieringen var av engångskaraktär och i sin helhet kopplad till den flytt Kommunförbundet Skåne genomförde i juni 2015 till gemensamma lokaler i centrala Lund. Till följd av resultatet i bokslutet behöver ingen reglering ske mot eget kapital. Bortser man från den regleringen blir resultatet i bokslutet ett överskott med 988 tkr.

I samband med bokslutet görs avsättning till pensionsstiftelsen motsvarande överskottet med avdrag för löneskatt, vilket är 795 tkr. Efter avsättning visar bokslutet ett nollresultat. Kommunförbundet Skånes pensionsskuld uppgår per 2015-12-31 till 35 300 tkr.

I bokslutet uppgår avsättningen till pensionsstiftelsen till 37 300 tkr och täckningsgraden till 106% av pensionsskulden. Prognosen för pensionsskulden per 2016-12-31 är att skulden beräknas öka med 5 200 tkr till 40 500 tkr. Om ingen förändring sker av storleken på pensionsstiftelsen under 2016 beräknas täckningsgraden ligga på 92 % vid kommande årsskifte.

Anledningen till överskottet i bokslutet motsvarande 988 tkr beror på ett antal faktorer. Nedan redogörs för de större positiva och negativa posterna i bokslutet.

Överskott finns i bokslutet avseende basverksamheten med cirka 1 400 tkr, vilket i huvudsak härrör sig till att det under delar av året funnits vakanta tjänster inom flera verksamheter. Detta gäller både nyinrättad tjänst men också tjänster där medarbetare slutat sin anställning och det uppstått vakanser under tillsättningsprocessen.

Kompetensväxling med mera som även innehåller budget för ledarskapsutveckling, medfinansiering och medel för oförutsedda behov har inte fullt ut disponerats och redovisar därför ett överskott med ca 800 tkr.

Projekt och samverkansuppdrag som avslutats under 2015 visar ett sammantaget överskott med drygt 500 tkr.

Kurs- och konferensverksamheten har genererat ett överskott med cirka 400 tkr.

Till följd av ogynnsam utveckling avseende avkastning av likvida medel under 2015 uppvisas ett underskott med drygt 400 tkr i förhållande till budget.

Kostnaderna 2015 för Kommunförbundet Skånes flytt till gemensamma lokaler i Lund och som inte fanns budgeterade hamnade på drygt 1 500 tkr.

KEFU, Rådet för kommunalekonomisk forskning, som är en resultatenheter inom Kommunförbundet Skåne redovisar ett underskott med cirka 200 tkr främst till följd av att det gjorts offensiva forskningsinsatser som inneburit högre nettokostnader än budget.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

ESF-projekt VALLE beviljades i januari 2016 ca 7 miljoner kr under en tvåårsperiod. Av dessa medel är 53 % medfinansiering från kommuner och andra offentliga aktörer.

I början av 2016 togs beslut om ett samverkansprojekt med Region Skåne och ett antal kommuner som innebär ett arbete med att öka antalet familjecentraler. Region Skåne står som finansiär.

Energikontoret Skåne driver fortsatt flera nätverk kring förnybar energi, till exempel Biogas Syd, Solar Region Skåne och Skånes vindkraftsakademi. De två sistnämnda byter verksamhetsledare i januari.

Finansiella instrument

I februari 2015 tog styrelsen beslut om en reviderad placeringspolicy för Kommunförbundet Skåne. Revidering gjordes i huvudsak under avsnitt likviditetsförvaltning. Syftet med placeringspolicyn är att ange ramarna för placering av likvida medel inklusive förvaldade pensionsmedel, reglera det finansiella risktagandet, samt säkerställa att uppföljning och kontroll av placeringsverksamheten sker på ett betryggande sätt.

Kommunförbundet Skånes placeringspolicy följer samma inriktning som gäller för kommuner och landsting i enlighet med Kommunallagen, vilket innebär att medlen ska förvaltas på sådant sätt att kravet på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Med anledning av det ekonomiska läget i omvärlden gjorde Kommunförbundet Skåne tillsammans med banken förändringar under 2015 av placeringarna av likvida medel, från räntefonder till räntebärande bankkonto. Förändringen gjordes i linje med beslutad placeringspolicy.

Anställda

De nya lokalerna på Gasverksgatan är anpassade efter verksamhetens behov och flera genomgångar gällande den fysiska arbetsmiljön har genomförts, både med hjälp av expertis från företagshälsan men även i en pågående dialog i samverkan. Flytten har generellt sett inneburit en avsevärd förbättring av den fysiska arbetsmiljön men vi kommer även i fortsättningen att arbeta med den systematiska arbetsmiljön för att uppnå ständiga förbättringar.

Kommunförbundet Skånes interna organisationsstruktur fastställdes under 2015 gällande både den politiska styrningen och tjänstemannaorganisationen.

Kommunförbundet Skåne genomförde under senare delen av 2015 sin första medarbetarenkät. Resultatet var i huvudsak mycket positivt. Några frågor lyftes i särskild ordning enligt en tidssatt handlingsplan.

Personalomsättningen under 2015 har varit något högre än föregående år, framförallt har antalet anställda i olika typer av projekt och samarbetsformer med tidsbegränsade uppdrag bidragit till detta. Rekryteringsläget är dock gott och generellt sett får vi ett stort antal sökanden på våra utannonserade tjänster.

Lönekartläggningen för 2015 visar att Kommunförbundet Skåne inte har några strukturella löneskillnader. Sett utifrån könsbalans så är könsfördelningen 59 % kvinnor och 41 % män, chefsgruppen består till 50 % av kvinnor och 50 % män och förbundets högst betalda anställd är en kvinna.

Framtida utveckling

Fortsatt utveckling kommer att ske inom samtliga områden.

Under 2016 kommer underlag att tas fram till styrelsen i december för beslut om Kommunförbundet Skåne ska permanenta sin representation i Bryssel.

Kommunförbundet Skåne kommer under 2016 att ha en viktig uppgift att informera de skånska medlemskommunerna om möjligheterna att ta del av The Greater Copenhagen and Skåne committee- samarbetet.

Socialtjänst, vård och omsorg beräknas tilldelas statliga medel motsvarande 2 Mkr för att utveckla barn och unga- och funktionshinderområdet. Besked om medel kommer i februari.

Arbetet med det kommande Hälso- och sjukvårdsavtalet är omfattande även under 2016 och kommer att kräva mycket insatser i form av information, förankring, politiska beslut etc.

Innocarnival och Yrkes-SM kommer att genomföras i maj och vid båda evenemangen kommer Kommunförbundet Skåne att delta.

Ett samverkansprojekt gällande åtgärder mot höjning av havsnivåer och påverkan och utmaningar på kust och land pågår. I maj kommer beslut att tas gällande större långsiktig EU-finansiering av projektet.

Utredning pågår om ett eventuellt lagförslag avseende Barnkonventionen. Denna utredning har fokus bl.a. på de insatser som Kommunförbundet Skåne och de skånska kommunerna gjort kring barnrättsstrategerna.

Skånes Energiting arrangeras 14 juni av Energikontoret Skåne för tionde året i rad. Konferensen finansieras av sponsring samt utställar- och deltagaravgifter. Region Skåne är största sponsor med 200 000 kr.

Under året kommer förberedelser att ske för byte av ordförande och kansli i Klimatsamverkan Skåne. Från år 2017 är det enligt plan Kommunförbundet Skåne som ska ta över ledningen av verksamheten.

Forskning och utveckling/Stöd till forskning och utveckling

Rådet för kommunalekonomisk forskning, KEFU, i vilket även Region Skåne och Lunds universitet ingår, är en resultatenhet inom Kommunförbundet Skåne. Verksamheten leds av en särskilt utsedd styrelse bestående av nio personer, av vilka Kommunförbundet Skåne utser tre ledamöter och tre ersättare. KEFU:s uppdrag syftar till att initiera forskning och utbildning som ska tillämpas i kommunernas och regionens utvecklingsarbete rörande ledning, organisation och ekonomi och knyter an inom universitetet till det samhällsvetenskapliga och den ekonomiska fakultetens verksamhetsområden. KEFU har en omsättning på drygt 6 Mkr, vilket motsvarar ca 5% av Kommunförbundet Skånes totala omsättning.

Utländska filialer/regionkontor

Sedan 1 mars 2013 finns inom ramen för en projektsatsning Kommunförbundet Skåne representerat i Bryssel via ett Brysselkontor. Målsättningen är att vara till konkret nytta genom verksamhetsutveckling, kompetensutveckling och strategiska påverkansmöjligheter för de skånska kommunerna. Syftet med verksamheten är att stärka de skånska kommunerna i att utnyttja de möjligheter som EU-medlemskapet innebär.

På Brysselkontoret finns en kontorsansvarig på heltid och budgetomslutningen är på ca 1,4 Mkr.

Under 2016 kommer underlag att tas fram till styrelsen i december för beslut om Kommunförbundet Skåne ska permanenta sin representation i Bryssel.

Resultaträkning

	Not	Räkenskapsår	
(tkr)		2015	2014
<u>Verksamhetens intäkter</u>	1,2		
Medlemsavgift		23 780	23 165
Bidrag	3	30 738	27 023
Nettoomsättning		43 170	45 665
Övriga verksamhetsintäkter		<u>1 301</u>	<u>740</u>
Summa verksamhetens intäkter		98 989	96 593
<u>Verksamhetens kostnader</u>			
Övriga externa kostnader	5	-50 625	-45 756
Personalkostnader	4	-48 766	-51 783
Avskrivningar	8	-276	-29
Summa verksamhetens kostnader		-99 667	-97 568
Verksamhetsresultat		-678	-975
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper som är anläggningstillgångar	6	770	999
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		<u>11</u>	<u>124</u>
Summa finansiella intäkter		781	1 123
Räntekostnader och liknande resultatposter		<u>-16</u>	<u>-14</u>
Summa resultat från finansiella poster		765	1 109
Resultat efter finansiella poster		87	134
Skatt på årets resultat	7	-87	-134
Årets resultat		0	0
Förändring av ändamålsbestämda medel	13	2015	2014
Årets resultat enligt resultaträkning		0	0
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel från tidigare år		0	0
Ändamålsbestämning av medel		0	950
Kvarstående belopp av året/förändring balanserat kapital		9 905	8 955

Balansräkning

(tkr)	Not	12/31/2015	12/31/2014
Tillgångar			
<i>Anläggningstillgångar</i>			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier		3 154	0
Ledningsfordon och andra fordon		<u>0</u>	<u>0</u>
	8	3 154	0
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i dotterbolag	9	100	100
Andra långfristiga värdepappersinnehav	10	4 000	4 000
Långfristiga värdepappersinnehav	11	<u>10 150</u>	<u>9 830</u>
		14 250	13 930
<i>Summa anläggningstillgångar</i>		17 404	13 930
<i>Omsättningstillgångar</i>			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		30 790	31 452
Övriga kortfristiga fordringar		801	422
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	12	<u>5 421</u>	<u>3 493</u>
		37 012	35 367
Kortfristiga placeringar		0	45 000
Kassa och bank		54 382	28 011
Summa omsättningstillgångar		91 394	108 378
Summa tillgångar		108 798	122 308
Eget kapital och skulder	Not	12/31/2015	12/31/2014
<i>Eget kapital</i>			
Ändamålsbestämda medel	13	0	950
Balanserat kapital		9 905	8 955
Årets resultat		<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Summa eget kapital</i>		9 905	9 905
<i>Avsättningar</i>			
Avsättningar för pensioner		0	0
<i>Summa avsättningar</i>		0	0
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		9 132	8 804
Skatteskulder		0	105
Övriga kortfristiga skulder		12 996	11 231
Skuld erhållna ej nyttjade bidrag	14	21 960	35 418
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	15,16	<u>54 805</u>	<u>56 845</u>
<i>Summa kortfristiga skulder</i>		98 893	112 403
Summa eget kapital och skulder		108 798	122 308
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Kassaflödesanalys

(tkr)	Not	2015-01-01--2015-12-31	2014-01-01--2014-12-31
Den löpande verksamheten			
Inbetalningar från kunder		83 713	128 569
Utbetalningar till leverantörer och anställda		-99 946	-104 932
Kassaflöde från den löpande verksamheten före betalda räntor och inkomstskatter		-16 233	23 637
Erhållen ränta		10	364
Erlagd ränta		-2	-14
Betald inkomstskatt		590	-893
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-15 635	23 094
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-3 430	
Placeringar i övriga finansiella anläggningstillgångar		-356	-9 603
Avyttring/amorteringar av övriga finansiella anläggningstillgångar		36	0
Ökning/minskning kortfristiga finansiella placeringar		770	955
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-2 980	-8 648
Finansieringsverksamheten			
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-14	0
Årets kassaflöde		-18 629	14 445
Likvida medel vid årets början		73 011	58 566
Likvida medel vid årets slut	17	54 382	73 011

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Från och med räkenskapsåret 2014 upprättas års- och koncernredovisningarna med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Tidigare tillämpades årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd förutom BFNAR 2008:1 (K2) och BFNAR 2012:1 (K3). Övergången har gjorts i enlighet med föreskrifterna i K3s kapitel 35, vilket bland annat innebär att jämförelsetalen för 2013 har räknats om och att omräknade jämförelsetal presenteras i samtliga räkningar och noter.

Resultaträkning

Verksamhetsintäkter

Endast det inflöde av ekonomiska fördelar som föreningen erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt.

Intäkter värderas om inget särskilt anges nedan, till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas.

Nedan beskrivs, för respektive intäktspost, när intäktsredovisning sker.

Medlemsavgifter

Medlemsavgifter omfattar inbetalningar för medlemskap i föreningen. Medlemsavgifter redovisas vid inbetalningar från medlemmar och intäktsredovisas över den tidsperiod som avses.

Gåvor och bidrag

En transaktion i vilken föreningen tar emot en tillgång eller en tjänst som har ett värde utan att ge tillbaka motsvarande värde i utbyte är det en gåva eller ett erhållit bidrag. Om tillgången eller tjänsten erhålls därför att organisationen uppfyllt eller kommer att uppfylla vissa villkor och om organisationen har en skyldighet att återbetala till motparten om villkoren inte uppfylls, är det ett erhållit

bidrag. Är det inget bidrag är det en gåva. Föreningen har inte erhållit några gåvor.

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls.

Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader (t ex för administration) redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka.

Nettoomsättning

Försäljning av konferenser redovisas i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljningen redovisas efter avdrag för moms och rabatter.

För tjänsteuppdrag till fast pris redovisas de inkomster och utgifter som är hänförliga till ett utfört tjänsteuppdrag som intäkt respektive kostnad i förhållande till uppdragets färdigställandegrad på balansdagen.

Ett uppdrags färdigställandegrad bestäms genom att nedlagda utgifter på balansdagen jämförs med beräknade totala utgifter. I de fall utfallet av ett uppdrag inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, redovisas intäkter endast i den utsträckning som motsvaras av de uppkomna uppdragsutgifter som sannolikt kommer att ersättas av beställaren. En befarad förlust på ett uppdrag redovisas omgående som kostnad.

Övriga verksamhetsintäkter

Exempel på andra väsentliga intäktslag är skadestånd och återbetalning av försäkringspremie.

Verksamhetskostnader

Leasing

Föreningens samtliga leasingavtal redovisas som operationella, d v s leasingavgiften (inklusive första förhöjd hyra) redovisas som kostnad linjärt över leasingperioden.

Ersättningar till anställda

Löpande ersättningar till anställda i form av löner, sociala avgifter och liknande kostnadsförs i takt med att de anställda utför tjänster.

Eftersom alla pensionsförpliktelser klassificerats som avgiftsbestämda redovisas en kostnad det år pensionen tjänas in.

Inkomstskatt

I årets skattekostnad ingår, den skattepliktiga verksamheten, skatt som avser årets skattepliktiga resultat och del av tidigare års inkomstskatt som ännu inte har redovisats.

Balansräkning

Tillgångar, skulder och avsättningar värderas till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången.

Utgifter för löpande reparation och underhåll redovisas som kostnader.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde.

Inventarier med ett anskaffningsvärde under 50 % av prisbasbeloppet har utifrån väsentlighetsbedömning redovisats som kostnad.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Datautrustning	3 år
Övriga inventarier	5 år

Finansiella tillgångar

Vid anskaffningstidpunkten värderas finansiella tillgångar till anskaffningsvärde med tillägg för direkta transaktionsutgifter.

Efter det första redovisningstillfället värderas kortfristiga placeringar enligt lägsta värdets princip, dvs till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet på balansdagen.

Kundfordringar värderas individuellt till det belopp som beräknas inflyta.

Efter första redovisningstillfället värderas långfristiga finansiella tillgångar som inte är räntebärande till anskaffningsvärde (med avdrag för nedskrivning). Alla tillgångar som innehas för riskspridning anses ingå i en värdepappersportfölj och betraktas därmed som en post vid värdering enligt lägsta värdets princip respektive vid nedskrivningsprövning.

Ändamålsbestämda medel

I posten Ändamålsbestämda medel i eget kapital redovisas ännu inte förbrukade gåvor och andra ändamålsbestämda medel. Se även noten avseende eget kapital.

Avsättningar

En avsättning redovisas när föreningen har förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de skall infrias. Avsättningar värderas till den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att behöva erläggas.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt direkt metod och visar föreningens in- och utbetalningar uppdelade på löpande verksamheten, investeringsverksamheten och finansieringsverksamheten. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar.

Som likvida medel klassificeras förutom kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut.

Omräkning av utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas till balansdagskurs, vilket är växelkursen på balansdagen.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Föreningen gör uppskattningar och bedömningar om framtiden. De uppskattningar för redovisningsändamål som blir följden av dessa kommer, definitionsmässigt, sällan att motsvara det verkliga resultatet.

Not 3 Bidrag och offentliga bidrag redovisade i resultaträkningen

(tkr)	2015	2014
EU	3 672	4 546
Sida	0	375
Arbetsmarknadsbidrag	155	
Övriga bidrag från staten	17 386	19 980
Övriga bidrag	<u>9 525</u>	<u>2 122</u>
Summa	30 738	27 023

Not 4 Personal m.m.

	2015			2014		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Medelantalet anställda						
Sverige	40,5	26,9	67,4	42,5	25,2	67,7
Totalt medelantal anställda	40,5	26,9	67,4	42,5	25,2	67,7

I medelantalet anställda ingår inte anställda som uppburit ersättning som understiget ett halvt prisbasbelopp.

	2015			2014		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Könsfördelning i styrelse och bland ledande befattningshavare						
Styrelseledamöter	5	8	13	6	7	13
Förbundsdirektör, avdelnings- och enhetschefer	4	4	8	3	4	7

	2015	2014
Löner, arvoden och andra ersättningar (tkr)		
Ledamöter i styrelse och förbundsdirektör	1 637	1 425
Anställda	31 356	31 969
Summa	32 993	33 394

	2015	2014
Pensionskostnader och andra sociala avgifter (tkr)		
Pensionskostnader exkl särskild löneskatt	13 569	14 863
Andra sociala avgifter enligt lag och avtal	816	1 142
Summa	14 385	16 005

Not 5 Operationell leasing

(tkr)

Framtida minimileaseavgifter som ska erläggas

avseende icke uppsägningsbara leasingavtal:	2015	2014
Förfaller till betalning inom ett år	3 480	2 875
Förfaller till betalning senare än ett men inom 5 år	11 505	11 821
Förfaller till betalning senare än fem år	0	1 288
Under perioden kostnadsförda leasingavgifter	3 148	2 173

Not 6 Resultat från värdepapper som är anläggningstillgångar

(tkr)	2015	2014
Realisationsresultat vid försäljningar	770	999
Summa	770	999

Not 7 Skatt på årets resultat

avser den skattepliktiga verksamheten i föreningen som bedriver skattepliktig näringsverksamhet

(tkr)	2015	2014
Aktuell skatt	0	0
Uppskjuten skatt	66	85
Skatt på årets resultat	21	49

	2015	2014
Redovisat resultat, i skattepliktig verksamhet, före skatt	0	0
Skatt beräknad enligt gällande skattesats	0	0
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader i den skattepliktiga verksamheten (näringsverksamheten)	21	49
Skatt hänförlig till tidigare års redovisade resultat	<u>66</u>	<u>85</u>
Redovisad skattekostnad	87	134

Not 8 Inventarier

(tkr)	2015	2014
Ingående anskaffningsvärde	1 116	3 946
Inköp	3 430	0
Omklassificeringar	0	0
Försäljningar och utrangeringar	-1 116	-2 830
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 430	1 116
Ingående avskrivningar	-1 116	-3 917
Försäljningar och utrangeringar	1 116	2 830
Årets avskrivningar	-276	-29
Utåtgående ackumulerade avskrivningar	-276	-1 116
Summa	3 154	0

Not 9 Aktier i dotterbolag

(tkr)	2015	2014		
Ingående anskaffningsvärde	100	100		
Förvärv	0	0		
Försäljningar	0	0		
Utgående anskaffningsvärde	100	100		
Utgående redovisat värde	100	100		
Specifikation av organisationens aktier i dotterbolag	Antal andelar	Andel i %	2015 Redovisat värde	2014 Redovisat värde
Geodatacenter Skåne AB, 556558-4009, Klippan	1 000	100	100	100
Summa	1 000	100	100	100

Not 10 Aktier i intressebolag

(tkr)	2015	2014
Ingående anskaffningsvärde	4 000	4 000
Förvärv	0	0
Försäljningar	0	0
Utgående anskaffningsvärde	4 000	4 000
Utgående redovisat värde	4 000	4 000

	Antal andelar	Andel i %	2015 Redovisat värde	2014 Redovisat värde
Specifikation av organisationens aktier i intressebolag				
VoB Syd AB, 556650-4204, Kristianstad	4 000	50	4 000	4 000
Summa	4 000	50	4 000	4 000

Not 11 Långfristiga värdepappersinnehav

(tkr)	2015	2014
Förändring av långfristiga värdepappersinnehav		
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	9 830	186
Investeringar under året	356	9 644
Omklassificering	0	0
Försäljningar/avyttringar	-36	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	10 150	9 830

Utgående bokfört värde	10 150	9 830
------------------------	--------	-------

Värdepappersinnehav (tkr)	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Marknadsvärde på bokslutsdagen
Långfristiga värdepappersinnehav			
Noterade räntebärande värdepapper	10 000	10 000	9 998
Kortfristiga placeringar			
Noterade räntebärande värdepapper	0	0	0
Summa värdepappersinnehav	10 000	10 000	9 998

Not 12 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

(tkr)	2015	2014
Förutbetalda hyror	793	208
Upplupna ränteintäkter	0	0
Övriga poster	<u>4 628</u>	<u>3 285</u>
Summa	5 421	3 493

Not 13 Eget kapital

(tkr)	Ändamålsbestämda medel	Balanserat eget kapital	Totalt eget kapital
Ingående balans	950	8 955	9 905
Årets resultat	<u>-950</u>	<u>-8 955</u>	<u>0</u>
Utgående balans	0	0	9 905

Not 14 Skuld erhållna ej nyttjade bidrag

(tkr)	2015	2014
Ingående balans	35 418	34 242
Erhållet under året	30 738	39 769
Ianspråktaget under året	<u>-44 196</u>	<u>-38 593</u>
Summa utgående balans	21 960	35 418

	2015	2014
Specifikation av utgående balans		
Sida-bidrag	0	0
Offentliga bidrag till verksamheten	<u>21 960</u>	<u>35 418</u>
Summa	21 960	35 418

Avseende ovanstående skuldförda offentliga bidrag har följande villkor ännu inte uppfyllts:

Pågående projekt (tkr)	
2011-2016	12 775
2012-2016	2 397
2013-2016	1 725
2014-2016	1 654
2015-2016	1 272
2015-2017	923
2015-2018	<u>1 214</u>
	21 960

Not 15 Vidareförmedlade bidrag

(tkr)	2015	2014
Ingående skuld	3 854	5 002
Under året mottagna offentliga bidrag	0	8 278
Under året förmedlade offentliga bidrag	<u>-3 854</u>	<u>-9 426</u>
Utgående skuld	0	3 854

Not 16 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

(tkr)	2015	2014
Semesterlöner	1 687	1 563
Upplupna sociala avgifter på semesterlöner	530	491
Övriga poster	<u>52 588</u>	<u>54 791</u>
Summa	54 805	56 845

Not 17 Likvida medel

(tkr)	2015	2014
Följande delkomponenter ingår i likvida medel		
Banktillgodohavanden	54 382	28 011
Kortfristiga placeringar, jämställda med likvida medel	0	<u>45 000</u>
Summa	54 382	73 011

Slutord

Styrelsens strävan är att samtliga medlemskommuner ska uppleva att Kommunförbundet Skåne driver en verksamhet som är till nytta för utvecklingen av de skånska kommunerna.

Den här årsredovisningen kommer att föreläggas förbundsmötet våren 2017, för fastställelse.

Lund 2016-04-22

Kent Mårtensson (S)
Ordförande

Annika Román (MP)
1:e vice ordförande

Christer Wallin (M)
2:e vice ordförande

Carina Nilsson (S)

Anders Tell (S)

Anna Ingers (S)

Sven-Erik Sjöstrand (V)

Kristina Bendz (M)

Anders Ståhl (M)

Leif Sandberg (C)

Lars Lundberg (KD)

Maria Winberg Nordström (L)

Magnus Olsson (SD)

Vår revisionsberättelse har avgetts 2016-05-03

Per Lilja (M)

Birgit Hansson (S)

Lisbeth Göransson (C)

Anders Thulin
Aukoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till förbundsmötet i Kommunförbundet Skåne, org.nr 837600-9109

Rapport om årsredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Kommunförbundet Skåne för år 2015.

Styrelsens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Granskningen har utförts enligt god revisionsred. För den auktoriserade revisorn innebär detta att denna utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionsred i Sverige. Dessa standarder kräver att den auktoriserade revisorn följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur föreningen upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i föreningens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av föreningens finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Kommunförbundet Skåne för år 2015.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionsred i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot har företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till försumelse som kan föranleda ersättningskyldighet. Vi har även granskat om någon styrelseledamot på annat sätt har handlat i strid med stadgarna.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Uttalande

Vi tillstyrker att förbundsmötet beviljar styrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Lund den 3 maj 2015

Lisbeth Göranson   Birgit Hansson

Pet. Nilja

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Anders Thulin
Auktoriserad revisor

Kontakt

Kommunförbundet Skåne
Gasverksgatan 3a, Lund
Box 53, 221 00 Lund

0728 - 85 47 00
www.kfsk.se

Kommunförbundet Skåne